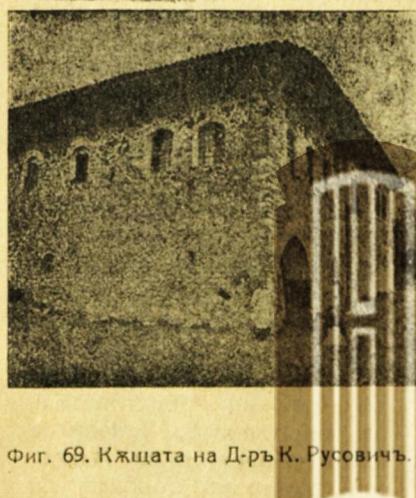

ги", и два монастира — „Св. Богородица" и „Св. Никола". Въ черквата „Св. Рождество Христово", въ едно старо евангелие отъ 1588 год. има кондика: „Въ память на п. Паскаля азъ попъ Димитри подарявамъ туй свещено евангелие на попъ киръ Константина 7134 г. ноемврий 21 (1612 г.). Въ черквата „Св. Архангель" има евангелие, печатано въ 1612 г.

Славата на Арбанаси, като богато и завидно село къмъ края на XVIII вѣкъ се помрачила. Така, цъвтящото и издигнато Арбанаси въ 1798 година било разрушено и ограбено отъ войската на

Хюсeinъ Капудинъ паша, който, отивайки противъ Пазвантоглу въ Видинъ, съ 120,000 войска, миналъ отъ тукъ и извършилъ нечувани грабителства и жестокости. По-голямата част отъ кѫщите на Арбанаси били изгорени, а населението — избито и ограбено.

По това време въ Арбанаси е живѣлъ съ домочадието си епископъ Софроний Врачански. Ето какво пише той въ своето: „Житие грѣшнаго Софрония": „Селниктаръ Хюсeinъ паша, като отхождаше за Видинъ, из-

Фиг. 69. Кѫщата на Д-ръ К. Русовичъ.

гори Габрово и Арбанаси, разграбиша и не остиша ни лъжица, ни паница, и мои дрехи и книжа сито имахъ все узѣше и всяя домъ разкопаша, а децата побѣгнали на Котель и отъ тамо на Свищовъ пойшли. А азъ като не би възможно мене отъ войска да ходя по епархията моя, пойдохъ съ търновския протосингелъ и после пойдохъ на Свищовъ найдохъ децата голи седятъ на рогозина, и азъ пари не имахъ да имъ купя дрехи! Скербъ голѣмъ! . . .".

Въ онова смутно време на разбойнически нападения и грабежи, особено тежко е изпращало Арбанаси отъ даалийтѣ. Даалийтѣ сѫ били онния диви орди, въоръжени съ копия, върху които сѫ били набучени петелски глави. Тѣ сѫ били предвождани отъ свирепи полуоголи главатари — най-върлитѣ кръвопийци. Следъ тѣхъ сѫ следвали даалийтѣ на коне, които сѫ дрънкали съ особенъ видъ тѣлани — тюлюмбеки — подобно на днешнитѣ цигански тѣлани, само че по-малки и съ цилиндрична форма. Тѣзи тюлюмбеки сѫ издавали отвратителни и страшни звукове. Ала Арбанаси отчаяно се бранѣло отъ тая напастъ. И днесъ по вратитѣ на старитѣ грохнали кѫщи, които сѫ били свидетели на тия